

Vysokoškolská kvalifikační práce (diplomová práce)
posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta, vč. titulu: Bc. Petra Sopoušková

Název práce: *Vlastnosti nehmotného urbánního časoprostoru*

Slovní hodnocení:

Petra Sopoušková si pro svou diplomovou práci vybrala velice abstraktní entitu, nehmotné vlastnosti urbánního časoprostoru, které zkoumá v rámci případové studie zaměřené na jednu z ulic v centru Brna. Jako absolventka Fakulty architektury má k takovému tématu blízko, ale přidává k němu důležitou vrstvu, která mnohým architektům při jejich přemýšlení a práci na konkrétních stavbách chybí – vedle budov a prostoru mezi nimi je zde i důležitá složka privátních, sociálních, politických či historických sedimentů, které mají na dané místo vliv (autorka je označuje souhrnně jako „projevy života v ulici“, s. 11). Jako jedna z obyvatel Křížové ulice a spoluzakladatelka tamního alternativního centra Punkové hnízdo, uspořádala Petra Sopoušková řadu akcí, které místo oživily. Následně se rozhodla vystoupit z bezpečného okruhu podobně smýšlejících přátel a aktivizovat také starousedlíky pomocí sousedských setkání, objevování lokální historie a diskuzí o dalším směřování. Právě v posílení vztahu k danému prostředí spatřuje autorka základní nástroj proměny. Méně už věří ve fyzickou přeměnu stávajících struktur, jakoby opustila víru v možnosti architektury, i když inspirativní je pro ni pohled dánského architekta Jana Gehla s jeho citlivými zásahy do veřejného prostoru. Tato skepse je patrná i přímo v autorčině textu k diplomové práci: „Často se mi stává, že problém, který jsem se jako architektka snažila vyřešit, by bylo vhodnější řešit jiným způsobem než stavbou.“ (s. 9)

Jako konečný výstup zvolila přednášku určenou pro veřejnost, ale podle místa přednášky je patrné, že by autorka stála především o to, aby se jí zúčastnili posluchači Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně. To znamená, že míří k mladým architektům a její práce obsahuje i edukativní moment, chce působit osvětově. Jistou nevýhodou pro své hodnocení spatřuji v tom, že část diplomové práce se uskuteční až poté, co odevzdám posudek. Podle materiálů, které mi diplomantka poskytla ze své chystané přednášky, tak mohu pouze usuzovat na její konečnou podobu. Nevím, zda zařadí video, které bylo v době konzultace ještě málo přesvědčivé, ale těžištěm bude zcela jistě samotná přednáška a k ní vydaná skripta, v nichž nebude prezentovat konkrétní výstupy z práce s lokální komunitou, ale zvolila teoretičtější přístup. Ač ve své práci tvrdí, že nehmotný prostor je subjektivní (s. 11), pokouší se poznatky z Křížové ulice objektivizovat, ukázat principy „jak se chová nehmotný urbánní prostor“ (s. 11), a potažmo nabídnout architektům k aplikování na další místa. Snaha o objektivizaci je patrná i ve zvoleném jazyku, který je podle autorky „vědecký“, neboť používá matematické a logické výroky, formát přednášky a skript. Jako architektce se autorce o daném problému zřejmě lépe přemýšlelo pomocí grafů a schémat. I pro přesvědčení posluchačů se zdá být tento „vědecký důkaz“ užitečnější. Ovšem veličiny, s nimiž pracuje, jsou ryze abstraktní (přítomnost, budoucnost, „aktivity v území“, ...), některé grafy nedostatečné – např. „součet vlnění všech aktivit v území“. Tyto aktivity se změřit nedají, přesto z nich autorka generuje jakýsi soubor sinusoid, které jsou ale ve skutečnosti pouhým ornamentem. I kdyby však byly její důkazy ověřitelné, což je mimochodem hlavní podmínka vědy, je nutné si uvědomit, že tato práce vzniká v kontextu umění, v němž bude také prezentovaná především. Proto na většinu recipientů z této cílové skupiny by i tak tyto důkazy působily jako kouzelnický trik.

Metodologicky se Petra Sopoušková poměrně bezstarostně obrací k metodě „uměleckého výzkumu“, která je pro ni „subjektivní a svobodná“ (s. 7). Přebírá ji poměrně instantně jako nějakou pevně ustanovenou skutečnost, aniž by se více zamýšlela, co vše může znamenat. Je ale nutné říct, že to není otázka pouze pro diplomantku, ale pro celé umělecké prostředí, neboť nově se ustavující kategorie „uměleckého výzkumu“ není zatím vůbec ustavená (na to citace článku z Artalk.cz nestačí, s. 15). Nicméně obecně platí, že

odvoláme-li se na subjektivitu jako na metodu, potom se dílo vyvazuje z jakéhokoliv hodnotícího rámce.

Oceňuji, že si autorka hned na několika místech uvědomuje, že její snaha o absolutní zbavení se autorského ega nebo nechuť vytvářet umění pro estetiku, má své meze. Protože to, co její práci odlišuje např. od akcí pořádaných lokálními aktivistickými sdruženími, je právě kontext uměleckého prostředí. A proto mi připadá podstatná otázka, jak bude celá práce prezentovaná po obhájení diplomové práce a po uskutečnění přednášky? Co bude pro autorku při galerijní prezentaci důležité? Také oceňuji, že autorka navazuje na linii uměleckých projektů, které se kriticky vztahují k současné architektonické produkci, problematizují ji a podávají nejen architektům, ale i celé společnosti potřebnou reflexi a podněty k diskusi.

Otázky k rozpravě:

- Proč je pro autorku „vědecký“ důkaz uvěřitelnější než slovní argumentace?
- Jak bude celá práce prezentovaná? Co je pro autorku při galerijní prezentaci důležité?
- Jaké má další plány s komunikací s architektonickým prostředím? Chce svou reflexi architektonické profese architektům zprostředkovat i jiným způsobem?

Závěrečné hodnocení: Diplomovou práci doporučuji k obhajobě

Návrh klasifikace: B

Posudek vypracoval(a): PhDr. Terezie Nekvindová, Ph. D.

Datum: 7. 5. 2016

Podpis: